

Kl. Žilvinas
Treinys,
V kursas

Žmogaus galimybių ribos: džiaugsmas ir anti-džiaugsmas (apaštalą Paulių beskaitant)

Žvelgiant į šių dienų pasaulį, visur pastebime, pasak popiežiaus šv. Jono Pauliaus II, „mirties kultūros“ apraiškas. Kur veda ši pražūtinga kultūra? Tie žmonės, kurie sąmoningai ar nesąmoningai jai pasiduoda, anksčiau ar vėliau prieina ribą, ir tada jiems iškyla pasirinkimas, du keliai: atsiversti, pažinti ir įtikėti tikrąją tiesą – Dievą, arba pražūti, mirti ne tik fizine, bet ir dvasine prasme. Pastarojo kelio gyvenant šioje kultūroje, kitaip tariant, pasaulio dvasioje, dėsniumai būtų tokie: hedonizmas, malonumų vaikymasis (arba alternatyvaus dvasingumo paieškos, taip pat bet kuriuo atveju vedančios į pražūtį, įsivaizduojant, kad aš pats kuriu savo gyvenimą, esu jo „viešpats“) – po truputi nusivylimas viskuo – nelaimės, skausmas, netektys – neviltis – depresija – priklausomybės – savižudybė arba psichinė-dvasinė liga. O vilties, gyvybės kultūroje gyvenančio, t. y. tikinčio žmogaus net ir didžiausios netektys, skausmai, nelaimės dažniausiai nepalaužia, nes jis gyvena, anot apaštalo Pauliaus „džiaugsmo“ dvasioje (Fil 4, 4-5). Viltis Viešpatyje, kažkada pasieks pilnatvę ir galutinį džiaugsmą Jėzuje Kristuje, Jo regėjime veidas į veidą. Ir tai veda tikinčio žmogaus gyvenimą pirmyn, nes pasaulio skausmas – „anti-džiaugsmas“ tampa nebaisus krikščioniui.

Iškreipta šio pasaulio samprata – išorės akcentavimas, kitaip sakant, nuostata apie būti-

ną šypsena veide kaip sėkmingo ir laimingo gyvenimo garantą – yra klaida, svarstant apie pauliškąjį „džiaugsmą“. Išėitis ir esmė iš šios situacijos – „vidinė šypsena“ žmogui dėl aukščiau aprašytos eschatologinės vilties, dėl Dievo artumo nebūtinai pajautimo, bet įsitvirtinimo tikėjime, viltyje ir „liturgijoje“ pagal Paulių, t. y. meilės artimui tarnystėje ir bendrystėje.

Todėl tikintis žmogus nuolat išgyvena šią eschatologinę įtampą – „jau ir dar ne“, apie kurią kalbėjo ir pats šv. Paulius, sakydamas, kad „vis dėlto, broliai, nematau, kad jau būčiau tai pasiekęs. Tik viena tikra: pamiršęs, kas už manęs, aš veržiuosi pirmyn, į tikslą, siekiu laimikio aukštybėse, prie kurio Dievas kviečia Kristuje Jėzuje.“ (Fil 3,13-14).

Jam tarsi antrina šv. Augustinas, sakydamas, kad „neras ramybės mano siela, kol neatsiilsės tavyje (t. y. Dieve)“. Panašiai kalba ir šv. Tomas Kempietis „Kristaus sekime“: „Kada aš būsiu tavy pasinėręs, taip paskendęs tavo meilėj, kad visai nebejausiu savęs, gyvensiu tik tavim, toj neatskiriamoj vienybėj, iškilęs virš visų jausmų, kurią nedaugelis tepažįsta?“.

Todėl žmonių atsivertimai iš netikėjimo į tikėjimą, kurie – kaip ir Išrinktosios tautos istorijoje – yra perėjimas iš mažesnio į didesnį Dievo artumą, duoda naują kryptį žmogaus gyvenime su „pauliško džiaugsmo“ dimensija. Tas vidinis džiaugsmas kyla, nes žmogus pamato galimybę save pilnutinai realizuoti kaip asmenį, peržengti savo nusistovėjusio egoizmo ribas, atsiverti kitokiam santykiui su artimu ir priešišku pasauliu, tačiau mintis, kad tai lieka jam nuolatiniu iššūkiu, kasdiene nelengva pastanga, tikėjimo kelionės procesu ir sudaro tos eschatologinės pauliškos „džiaugsmo“ įtampos esmę. Šv. Paulius apie tai rašė: „...Aš iš tikrųjų visa laikau nuostoliu palyginti su Jėzaus Kristaus pažinimo didybe. Dėl jo aš ryžausi visko netekti ir viską laikau sąšlavomis, kad tik laimėčiau Kristų ir būčiau jame, nebeturėdamas nuosavo teisumo <...> Trokštu pažinti jį, jo prisikėlimo galybę ir bendravimą jo kentėjimuose, noriu panašiai kaip jis numirti, kad pasiekčiau ir prisikėlimą iš numirusių“ (Fil 3,8-11). Panašiai apaštalų laikyseną apibūdina ir „Kristaus sekimas“: „Jie perėjo pasaulį nesiskųsdami, laisvi nuo visokio apsimitinėjimo ir visokios piktos minties, paprasti ir nusižeminę, net džiaugdamiės galį kentėti įžeidimus dėl tavo vardo ir su meile priimdami

visa tai, kuo pasaulis šlykštisi“.

Šis „džiaugsmas“ yra alternatyva ir dažnai nesuprantamas pasauliui, turinčiam savąją „pojūčių džiaugsmo teologiją“, jis dažnai gali atrodyti kaip paprasčiausias mazochizmas ar net iškrypimas, nežmoniškumas. Tačiau tas, kas savo gyvenime yra sutikęs Gyvąjį Dievą, kitaip tariant, yra patyręs Jo prisilietimą, paprasčiausiai nebegali gyventi taip toliau, kaip gyveno iki šiol – nori jis to, ar nenori. Nes šis nuostabus susitikimas perkeičia visą žmogaus vidų, jo pasaulėžiūrą, priverčia ją sudrebėti iki dvasinio „subyrėjimo“ ir atverti naujam požiūriui į kitokį santykį su Viešpačiu ir artimu. Tiesiog žmogus tada visu savo vidumi suvokia, kas, pasak Pauliaus, yra pasaulio dvasios „sąšlavos“ ir tada kyla troškimas tik veržtis pirmyn Viešpaties pažinime ir išpažinime savo veiksmais ir elgesiu. Štai dėl ko kai kurie teologai sako, kad jei žmogus neturėjo Gyvojo Dievo patirties, niekada negalės Jo pamilti, kitaip tariant, negalės tikrai atsiversti ir Jam bus sunku tikėjimo kelyje. Ir kad šito reikia, be to neįmanoma būti tikinčiu, nes juk pasaulio istorijoje ir laike apsireiškęs Dievas pirmas eina mūsų link, o mes tik atsakome (arba neatsakome) Jam. O tai ir yra tikroji tikėjimo esmė. Manau, kad nemažai žmonių yra tą patyrę...

Straipsnyje panaudotos kelios dėstytojos I. Gudauskienės mintys.

Ar žinai kad...

Kl. Renatas Švenčionis, V kursas

Kadaise Jeruzalė tikriausiai vadinosi Salemu, kurio karalius Abraomo laikais buvo Melchizedekas. 1800 m. pr. Kr. miestas jau egzistavo ir jis buvo jebusiečių tvirtovė, ją žydų karalius Dovydas (~ 1000 m. pr. Kr.) užėmė ir padarė savo sostine, atgabenęs į Jeruzalę Sandoros skrynį. Jo sūnus Saliamonas pastatė Dievui šventyklą, kurioje buvo laikoma Sandoros skrynija (jos viduje akmeninės plokštės su Dievo duotais izraelitams įsakymais). Po Saliamono mirties žydų karalystei suskilus (į šiaurinę Izraelio ir pietinę Judo karalystes), Jeruzalė apnyko, bet 701 m. pr. Kr. atlaikė asirų antpuolį, o šiaurinės Izraelio karalystės gyventojai buvo pavergti Asirijos ir išsklaidyti po visą imperijos teritoriją 721 m. pr. Kr., taip išnyko 10 Izraelio giminių.

Žlugus Asirų imperijai, karaliaus Nabukadnezaro vadovaujama babiloniečių kariuomenė 586 m. pr. Kr. užėmė miestą ir sunaikino šventyklą, o jos lobius išvežė į Babiloną, taip pradingo Sandoros skrynija. Dalis izraelitų buvo ištremta iš Dievo jiems pažadėtosios žemės. Tremtyje jie redagavo savo Šventąjį Raštą, suformavo monoteistinio Dievo sampratą, jog nėra pasaulyje kitų dievų, o tik vienas Dievas.

Persijos valdovas Kyras Didysis 539 m. pr. Kr. užkariavo Babiloną ir 538 m. pr. Kr. savo potvarkiu leido žydams grįžti į Jeruzalę ir atstatyti miestą bei

šventyklą. Vadovaujant Zorobabeliui buvo atstatyta šventykla, Nehemijas pasirūpino miesto sienų atkūrimu.

333 m. pr. Kr. Aleksandras Makedonietis su savo kariuomene persikėlė per Helespontą ir nukariavo Persijos imperiją, taip Aleksandras atkeršijo persams už jų norą pavergti graikus 490–480 m. pr. Kr. Aleksandriai mirus imperiją pasidalijo jo karvedžiai. Tačiau helenistinis pasaulis (graikų kultūra sumaišyta su persų kultūra) liko vieningas, jungiamas graikų kalbos ir tos pačios kultūros. Palestina tuo tarpu tapo nesantaikos vieta. III a. pr. Kr. iš Aleksandrijos ją valdė Ptolemėjų imperija, o II a. pr. Kr. jos likimą sprendė Seleukidų karaliai, kurių sostinė Antiochija buvo Sirijoje. Graikų kalba tapo tarptautine ir žydų diasporos, kurios nebegyveno Judėjoje, jau kalbėjo ne hebrajų, o graikų kalba, todėl iškilo būtinybė išversti žydų Šventąjį Raštą (Senąjį Testamentą) į graikų kalbą (iš hebrajų į graikų kalbą išverstas izraelitų Šventasis Raštas vadinamas Septuaginta ir žymimas LXX). Vertimas buvo atliktas Egipto mieste Aleksandrijoje.

Seleukidų karalius Antiochas IV Epifanas (pasivadinęs Apsireiškusiuoju Dievu) nusprendė sunaikinti žydų religiją.

Uolos katedra ir Jeruzalės miesto siena

Jis uždraudė apipjaustyti kūdikius (fizinis žydų priklausomybės Dievo tautai požymis), skaityti Įstatymą (Tora – penkios pirmosios žydų Šv. Rašto knygos, kuriose surašytos gyvenimo taisyklės, Dievo duotos savo tautai, kad ji žinotų, kaip turi gyventi). Antiochas IV Jeruzalės šventykloje pastatė Dzeuso statulą, o ant aukuro liepė aukoti kiaules, kurias žydai laikė nešvariais gyvūnais. Neapsikentę hebrajai sukilo ir išvijo okupantus iš Jeruzalės. Sukilimui vadovavo Judas Makabiejus. 164 m. pr. Kr. žydai iš naujo pašventino išniekintą šventyklą ir Judėja tapo valdoma kunigų Chasmonėjų dinastijos. Šventyklos išvadavimas ir atšventinimas iki šiol švenčiamas per Chanukos – Pašventinimo (Šviesų) šventę, jos metu žydai namuose ir sinago

pasaulio Išganytojas Jėzus Kristus. Kai pašlovinti gimusio kūdikėlio Jėzaus, atvyko išminčiai Erodas, pajutęs pavojų sostui, liepė išžudyti visus Betliejaus berniukus iki dviejų metų amžiaus.

66 m. po Kr. žydai sukilo prieš romėnus, bet pastarieji numalšino sukilimą ir 70 m. po Kr. užėmė Jeruzalę bei sugriovė šventyklą, kurios izraelitai jau nebeatstatė. Antras sukilimas prieš romėnus įvyko 132 m. po Kr. ir jam vadovavo Simonas Bar Kochba (Žvaigždės Sūnus). Romos imperatorius Adrianas sugriautos šventyklos vietoje pastatė Jupiterio šventovę ir savo statulą, tai papiktino žydus ir jie griebėsi ginklų. Po trejų metų romėnai numalšino sukilimą. Už bausmę žydams buvo uždrausta gyventi Jeruzalėje, o ir pats miestas pervadintas į Elija

Kapitolina. Miestas tapo romėnų kolonija su 10 000 gyventojų, o Judėja gavo Palestinos pavadinimą pagal senuosius žydų priešus filistinus.

IV a. pradžioje valdant imperatoriui Konstantinui (kuris įteisino krikščionybę Romos imperijoje) Jeruzalė tapo krikščionišku miestu. Buvo statomos bažnyčios. Imperatorius Julianas „Atskalūnas“ valdęs 361–363 m. atsimetė nuo krikščionybės ir ėmė kovoti prieš krikščionis. Jis bandė sugrąžinti pagoniškų dievų kultą. Imperatorius leido žydams vėl gyventi Jeruzalėje ir pradėjo sugriautos izraelitų šventyklos atstatymo darbus, tačiau Julianui žuvus kovoje su persais žlugo ir žydų viltis atkurti šventyklą. Naujasis imperatorius nebetęsė Juliano užmojų, o ir pats ėmėsi įtvirtinti krikščionybę, taip sunaikindamas

paskutinį Romos imperijos bandymą sugrįžti prie pagoniškų dievų kulto.

Po Romos imperijos žlugimo krikščioniška Bizantija valdė Jeruzalę. 614 m. padedant žydams miestą užėmė persai. Persų armija tūkstančius krikščionių gyventojų išžudė, o didesnę dalį ištrėmė. Po 10 metų Bizantija atkovojo Jeruzalę, o žydai pažadėjo paklusti Bizantijos imperatoriui Heraklėjui, tačiau šis baimindamasis izraelitų sukilimo išvarė žydus iš Jeruzalės. Vėliau imperatorius įsakė išžudyti tuos izraelitus, kurie atsisakė pasikrikštyti. Koptų vienuoliai iki šių dienų turi atpirkimo pasninką, kuri atlieka už atgailą dėl Heraklėjo elgesio su žydais.

Šventojo Kapo bažnyčia Jeruzalėje

gose (maldos namai, kuriuose buvo meldžiamasi, o Šventykloje žydai ne tik meldėsi, bet ir aukojo gyvulius) uždega žibintus.

63 m. pr. Kr. Romos karvedys Pompėjus užėmė Jeruzalę. Judėja tapo pavaldi Romos imperijai. Romos senatas Erodą Didįjį paskyrė Judėjos karaliumi (valdė 37–4 m. pr. Kr.). Jis negailėjo pinigų šventyklos atnaujinimui, bet žydai jo nekentė, nes kilme jis buvo ne izraelitas ir jis išžudė Chasmonėjų dinastijos kilminguosius, kuriuos laikė sosto varžovais. Jo valdymo pabaigoje gimė

637 m. arabai užkariauja Jeruzalę. Miestas įgauti islamišką atspalvį. 1099 m. pirmojo kryžiaus žygio metu Jeruzalę užima krikščionys ir įkuria Jeruzalės karalystę, kuri egzistavo iki 1187 m. kol miestą užkariavo Egipto sultonas Saladinas. Šeštojo kryžiaus žygio metu 1229 m. Europos riteriai vėl atgavo Jeruzalės kontrolę, bet neilgam. 1244 m. ją nusiaubė totorių raitininkai, vadovaujami Barkos Chano. Įsilaužę į armėnų vienuolyną jie išžudė vienuolius, griovė bažnyčias, o užtikę kunigus laikančius šv. Mišias, juos nužudė prie altoriaus. Vėliau Jeruzalė vėl pateko į Egipto sultonų priklausomybę. Jie pirkdavo vergų turguje stiprius jaunuolius ir iš jų formavo karių mameliukų pulkus. Šie kariai vergai priimdavo islamą ir kovojo už sultoną. Tačiau jaunasis mameliukas Baibarsa nužudė sultoną ir paėmė valdžią į savo rankas. Mameliukų emyrų chunta jį pripažino savo valdovu. Baibarsa įveikė į Palestiną 1260 m. įsiveržusius mongolus. Vėliau sėkmingai išstūmė kryžininkus iš Sirijos ir Palestinos. Mameliukai 260 metų valdė Jeruzalę. Žydus jie priverstė dėvėti geltonus turbanus, o krikščionys turėjo rengtis mėlynai.

1516 m. Osmanų (turkų) imperijos kariuomenė sutriuškino mameliukus netoli Alepo ir pasiglemžė Palestiną kartu su Jeruzale. XIX a. pabaigoje Europoje kilo sionistinis sąjūdis. Teodoras Herclis, Leo Pinskeris skleidė idėjas apie žydų valstybės įsteigimą Palestinoje, kvietė izraelitus grįžti į istorinę Tėvynę. *Sugriautos šventyklos vakarinė Siena*

Jeruzalės panorama

Po I pasaulinio karo kaip pralaimėtojai turkai buvo priversti atiduoti Palestiną Britanijos imperijai. Priešiškumas tarp arabų ir žydų ėmė augti. Išsigandę Hitlerio persekiojimų žydai iš Vokietijos emigravo į Ameriką, o į Palestiną vien 1935 m. atvyko 66 000 žydų. Ši prieš II pasaulinį karą vykusio emigracijos bangą pakeitė demografinė pusiausvyrą. Nuo šiol Jeruzalės gyventojų daugumą sudarė žydai. 1936 m. arabai surengė ginkluotą sukilimą prieš britų valdžią, bet kadangi patys arabai buvo susiskaldę, tarp jų išplieskė pilietinis karas. Žydai tuo tarpu kūrė savisaugos būrius. Arabų sukilimas užgeso, bet įtampa tarp arabų, žydų ir britų išliko.

1948 m. Jungtinės Tautos priėmė rezoliuciją dėl žydų ir arabų valstybių sukūrimo. Tais pačiais metais įsikuria Izraelio valstybė. Prasidėjo kruvinas arabų ir žydų konfliktas. 1967 m. šešių dienų kare tarp žydų ir arabų rytinė Jeruzalės dalis, kurioje buvo sugriautos šventyklos vakarinė Siena (iki tol miestas buvo padalintas tarp Izraelio ir Jordanijos) atiteko Izraeliui. Po ilgų šimtmečių žydai galėjo džiaugtis, jog jiems priklauso Dovydo, Saliamono miestas, tačiau taika ir ramybė vis dar neaplanco Šventosios Žemės.

Šaltiniai:

Montefiore S. *Jeruzalė. Miesto biografija, Vilnius, 2013.*

Biblijos Enciklopedija, Vilnius, 1992.

Lietuvos istorijos keliais

Kl. Renatas Švenčionis V kursas

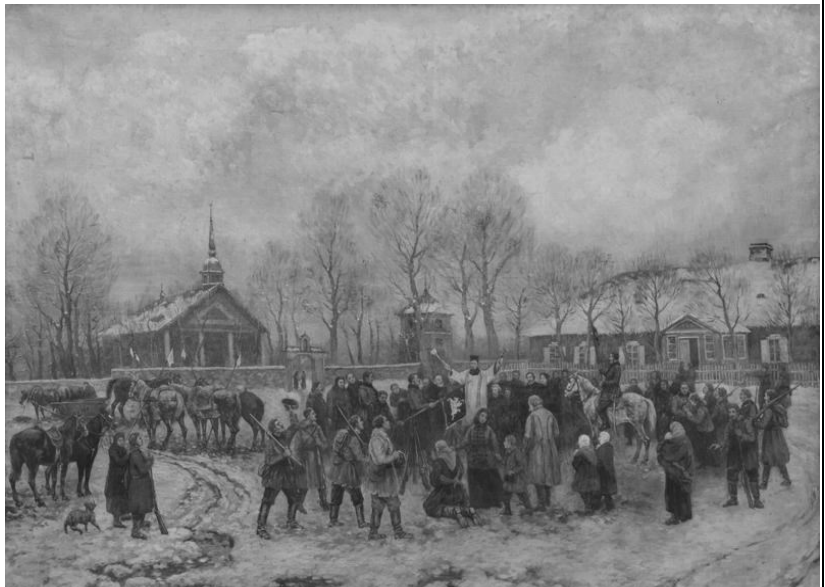
Dvasininkų vaidmuo 1863–1864 m. sukilime

1863 m. sausio mėnesį Lietuvos ir Lenkijos teritorijoje prasidėjo sukilimas nukreiptas prieš Rusijos carinę valdžią. Šiame sukilime dalyvavo įvairių visuomenės sluoksnių atstovai: bajorai, miestiečiai, valstiečiai, dvasininkai. 1863 m. gegužės mėnesį Vilniaus generalgubernatoriumi buvo paskirtas Michailas Muravjovas, kuris įvardino katalikų dvasininkus svarbiausiais „neramumų“ kurstytojais. Su M. Muravjovo atvykimu į Lietuvą padažnėjo dvasininkų suėmimai. Gegužės mėnesį už tai, kad viešai perskaitė sukilimo manifestą (kuris skelbė baudžios panaikinimą, valstiečių aprūpinimą žeme bei privalomą Tėvynės gynimą nuo „maskolių“ visų luomų atstovams) Lukiškių aikštėje sušaudyti Vilniaus vyskupijos kunigai Raimundas Zemackis ir Stanislovas Išora. Per visą sukilimo laikotarpį Lietuvoje mirties bausmė įvykdyta 7 dvasininkams, 152 kunigai ištremti, 104 nubausti administracine tvarka, nemažai kunigų po sukilimo pasitraukė į užsienį (kitų šaltinių duomenimis nukentėjusių kunigų skaičius yra dar didesnis).

Nors atrodytų, jog daug dvasininkų rėmė sukilimą, tačiau jų laikysena sukilimo metu buvo nevie-noda. Tik maža dalis išėjo į sukilėlių būrius. Kražių vikaras Vladislovas Dembskis iš sakyklos perskaitęs

sukilimo manifestą ir prisaukdinęs sukilėlius, pats su jais išvyko kovoti. Tą patį padarė ir Tirkšlių vikaras Vincen-tas Butautas. Kiti kunigai sukilėlius rėmė maistu, drabu-žiais, ragino paprijučius prisidėti prie sukilimo. Už to-kius veiksmus Užnemunės kunigas Antanas Tatarė buvo ištremtas į Penzos guberniją.

Didesnė dalis dvasininkų stengėsi vengti dalyvavi-mo sukilime, tačiau sukilėliai neprašydavo, o reikalauda-vo, kad bažnyčioje klebonas paskelbtų sukilimo mani-festą ir pasakytų atitinkamą raginimo kalbą prisidėti pa-prijučiams prie sukilimo. Vengdami fizinio susidoroji-mo kunigai pakludavo sukilėlių reikalavimams. Daž-niausiai manifestą paskelbti tekdavo vikarams, nes kle-bonai teisinosi, jog to negalį padaryti, nes yra silpnos sveikatos arba turi skubiai išvykti pas ligonį. Tik retais atvejais kunigai pasipriešindavo sukilėliams. Utenos de-kanas, Anykščių bažnyčios klebonas Ferdinandas Stul-ginskis atsisakė paskelbti manifestą, už tai sukilėlių buvo suimtas ir kelias dienas laikytas miške kovotojų stovyk-loje, o Anykščiuose manifestą vis tiek perskaitė parapi-jiečiams kunigas Antanas Mackevičius. Vėliau F. Stulginskis carinės valdžios apkaltintas, kad savo noru atėjo į sukilėlių būrį bei agitavo žmones prisidėti prie sukilimo ir buvo valdžios už tai ištremtas į Sibirą.

Carinės Rusijos pareigūnams nerūpėjo, ar manifestą kunigai skelbė verčiami sukilėlių, ar laisva valia – taip per daug nesigiliant į aplinkybes buvo galima kuo daugiau dvasininkų išstremti į tolimesnes imperijos vietas, mažinant Katalikų Bažnyčios įtaką regione. Savo ruožtu ir sukilimo vadovybė suprato kokį didelį autoritetą turi to meto visuomenėje kunigai, todėl ne veltui sukilimo propagavimui pasirinktos bažnyčios.

Išskirtinė sukilimo asmenybė buvo kunigas Antanas Mackevičius, gimęs 1826 m. birželio 26 d. mažžažemių bajorų šeimoje Muskių kaime, Kelmės rajone. Baigęs Vilniaus gimnaziją A. Mackevičius studijavo Kijevo šv. Vladimiro universitete, bet nutaręs tapti kunigu 1850 m. įstojo į Varnių kunigų seminariją (kuri po sukilimo buvo uždaryta ir perkelta į Kauną). Užbaigęs seminariją jis tarnavo Krekenavos parapijos bažnyčioje, o vėliau Paberžėje (netoli Kėdainių).

Paberžės parapijoje A. Mackevičius įgijo autoritetą žmonių akyse, kadangi jam rūpėjo ne tik išsivadavimo iš carinės valdžios idėjos, bet ir socialinis teisingumas. Jam buvo svarbus paprastų valstiečių gyvenimas, buitį, patiriami vargai, todėl kunigas neužsidarydavo bažnyčioje, o pats važinėjo pas savo parapijiečius ir bendraudavo su jais, sakydamas, jog kada nors įvyks sukilimas prieš caro valdžią ir ateis neteisybės pabaiga. Valstiečiai matė, su kokia meile kunigas jiems tarnauja, todėl nenuostabu, kad 1863 m. kovo 20 d. Paberžėje A. Mackevičiui perskaičius sukilimo manifestą ir pasakius ugningą pamokslą, į ginkluotą kovą stojo virš 200 vyrų. Šis būrys, vadovaujamas kunigo A. Mackevičiaus, patraukė į miškus netoli Miegėnų kaimo. Pirmosios kunigo būrio kautynės įvyko jau kovo 27 d. ties Naujaberžės kaimu. Sukilėliai sėkmingai atsilaikė prieš rusų kareivių puolimą. Per dešimt mėnesių trukusias kovas kunigas A. Mackevičius dalyvavo 22 kautynėse su caro kariuomenės daliniais ir nei karto nebuvo sužeistas. Valstiečiai patys ėjo savo noru į kunigo būrį, atsinešdami maisto, drabužių, ginklų. Priešo kariuomenei niekaip nepavykdavo suimti kunigo ir jis buvo vadinamas „nesugaunamu partizan“.

Balandžio pradžioje į Lietuvą iš Peterburgo atvykus Rusijos generalinio štabo kapitonui Zigmantui Sierakauskui, pasikeitė ginkluotos kovos planas. Z. Sierakauskas subūrė beveik 3 tūkst. sukilėlių dalinį ir pertvarkė jį reguliariosios kariuomenės pavyzdžiu. Nuta-

ręs užimti Daugpilio tvirtovę su joje esančiais ginklų sandėliais bei po to planavęs žygiuoti į Kuršo guberniją, prie kurios krantų turėjo atplaukti pagalba iš Vakarų, Z. Sierakauskas kariuomenę padalino į 3 kolonas, kurios ėjo skirtingais maršrutais link Biržų. Centrinei kolonai vadovavo Z. Sierakauskas, kairiajai B. Kolyška, o dešiniajai – kunigas A. Mackevičius. Ties Medeikių kaimu susitiko Z. Sierakausko ir B. Kolyškos kolonos, kurios gegužės 7–8 d. susirėmė su rusų kariuomene, vadovaujama generolo I. Ganeckio. Kunigo A. Mackevičiaus kolona nespėjo atvykti į pagalbą draugams ir sukilėliai po atkaklios kovos mūšį pralaimėjo. Z. Sierakauskas buvo sužeistas ir pateko į nelaisvę (vėliau pakartas Vilniuje). Kunigo A. Mackevičiaus kolona susirėmė su rusais ties Šniurkiškiais gegužės 9 d. ir patyrė skaudų pralaimėjimą. Išlikusius sukilėlių dalinius į Panevėžio miškus išvedė vadovavimą sukilėliams perėmęs Ignotas Leskauskas kartu su kunigu A. Mackevičiumi. Po nepavykusio žygio atsisakyta stambių junginių ir sukilėlių kariuomenė buvo padalinta į mažesnius būrius po 200 karių.

Veikdami tokiomis pajėgomis sukilėliai puldinėjo smulkesnius caro kariuomenės dalinius pridarydami daug žalos priešininkui.

Nesulaukus žadėtos pagalbos iš Vakarų ir stiprėjant represijoms sukilimas ėmė blėsti, tačiau kunigo A. Mackevičiaus būrys kovojo toliau. Lapkričio 15 d. kunigas A. Mackevičius Lietuvos sukilimo vadovybės paskirtas Kauno gubernijos sukilėlių kariniu viršininku. Norėdamas gauti naujų instrukcijų kovoje su rusais jis nutarė vykti į Varšuvą. Tarp Vilkijos ir Seredžiaus sutar-toje vietoje kunigo turėjo laukti valtis, kuria jis ketino Nemunu persikelti į Augustavo guberniją, tačiau valtys neradęs A. Mackevičius su dviem savo palydovais užsu-ko į Ringovės kaime esančią eigulio trobelę. Tuo laiku štabo kapitono Ozerskio vadovaujamas grenadierių būrys lydėjo transporto vilkstine iš Kauno į Jurbarką. Rusų kariai užsuko į tą pačią eigulio trobelę ieškoti ugnies pypkėms prisidegti. Šitokio atsitiktinumo dėka gruodžio 17 d. kunigas A. Mackevičius pateko į nelaisvę. M. Muravjovo įsakymu gruodžio 28 d. kunigas buvo pakartas Kaune. Sukilimas tęsėsi ir toliau, bet iki 1864 m. pavasario užgeso.

Vilniaus generalgubernatorius M. Muravjovas bu-vo įsitikinęs, kad rusifikuoti Lietuvos žemę įmanoma tik tada, kai joje bus palaužta katalikybė. Kunigai buvo šali-nami iš parapijų, tremiami, žudomi. Uždarinėjamos baž-nyčios ir vienuolynai, žmonės verčiami priimti stačiat-kiybę. Būtent kunigų veikla, jų tarnavimas žmonėms bei pačios katalikybės egzistavimas neleido lengvai rusifi-kuoti mūsų krašto ir padėjo išsaugoti tautos religinę ta-patybę.

Ilgą laiką Lietuvos pagrindinę inteligentijos dalį sudarė dvasininkai, kurie XIX a. ėmė puoselėti lietuviš-kumą (žemaičių sąjūdis). Vyskupas Motiejus Valančius kunigams nurodė lietuviškai mokyti vaikus katekizmo, po spaudos draudimo 1864 m. rūpinosi lietuviškų knygų spausdinimu ir platinimu Lietuvoje bei slaptų daraktori-nių mokyklų kūrimu, kuriose buvo mokomi vaikai lietu-vių kalba. Dvasinės inteligentijos pastangos davė savo vaisių, ėmė formuotis po 1863 m. sukilimo tautinė inte-ligentija, kuri vedė lietuvių tautą į 1918 m. nepriklauso-mybę. Tautiniame sąjūdyje dalyvavo ir dvasininkai. Va-sario 16 d. Nepriklausomybės Aktą pasirašė kunigai V. Mironas, A. Petrusis, J. Staugaitis, K. Šaulys. 1863 m. sukilimo aukos nebuvo beprasmės. Kiekvienas įvykis paruošia dirvą sekančiam istorijos etapui. Galime di-džiuoti Lietuvos istorijos turtingumu ir tais žmonėmis, kurie nepaisant didžiausių sunkumų aukojo savo gyvybę už Tėvynę.

Šaltiniai:

Dvasininkija ir 1863 m. sukilimas buvusios abiejų tautų respublikos žemėse, Vilnius, 2009.

Letukienė N. – Gineika J. Istorija, politologija, 2003.

Alfonsas Zubreckas. Lietuvos katalikų dvasininkai ir 1863 metų sukilimas // XXI amžius. 2003.08.16. Nr. 62.

Dykumos tėvų išmintis

Aba Teodoras iš Fermės paprašė abos Pambono: „Tark man žodį“. Tas jam atsakė: „Teodorai, eik ir pasi-gailėk visų, nes tik per gailestį galima laisvai kalbėti Dievo akivaizdoje“.

Brolis klausė abos Poimeno: „Radau vietą, kurioje broliai netrikdo ramybės. Ar patarsi man ten apsigyventi?“ Senolis jam atsakė: „Tinkamiausia tau vieta – ta, kurioje tu netrukdysi savo broliams“.

Aba Elijas vyresnysis sakė: „Ką gali nuodėmė, jei yra atgaila? Ir kokia nauda iš meilės, jei yra puikybė?“

Apie aba Danielių pasakojo, kad kai barbarai užpuolė Skėtę ir kiti tėvai pabėgo, senolis pasakė: „Jei aš Dievui nerūpiu, kam gyventi?“ Tai taręs, praėjo pro barbarų minią ir liko nepastebėtas. Tada sau pasakė: „Matai, Dievas ma-nimi rūpinasi, nes aš vis dar gyvas. Dabar pasielsiu kaip visi žmonės ir pabėgsiu su tėvais.“

Aba Alonijus sakė: „Jei žmogus savo širdyje neištars – šiame pasaulyje esame tik aš ir Dievas, jis neramybės.“

Apie abą Agatoną pasakojo, kad jis trejus metus nešiojosi burnoje akmenuką, kol išmoko laikytis tylos.

Aba Antanas sakė: „Mačiau spąstus, kuriuos priešas spendžia visame pasaulyje, ir vaitojau: „Kas gali padėti iš-vengti tokių žabangų?“ Išgirdau balsą atsakant: „Nuolankumas“.

Vienas brolis abos Antano prašė: „Melskis už mane.“ Senolis atsakė: „Aš tavęs nepasigailėsiu, ir Dievas tavęs

nepasigailės, jei tu pats nepasistengsi ir ne-simelsi Dievui.“

Arba Arsėnijus sakydavo, kad jei vienuolis tikras kovotojas, jam pakanka valandos miego.

Aba Antanas sakė: „Aš Dievo nebijau, bet myliu.“ „Meilė išveja baimę“

(1 Jn 4,18)

Šaltinis:

Dykumos tėvų pamokymai,

Vilnius 2014.

Nusišypsok

Rabinas katalikų ligoninėje

Rabinas Levis buvo priverstas gulti į katalikų ligoninę. Vieną dieną atėjusi slaugė nerado ant sienos kabojusio kryžiaus. Ji geranoriškai jo paklausė:

– Rabine, kas nutiko kryžiui?

– O sesute, – nusijuokė rabinas, – aš nusprendžiau, kad čia pakanka vieno kenčiančio žydo.

Tikėjimas Dievu

Ateistas maudėsi vandenyne. Staiga jis pastebėjo vandenyje ryklį ir ėmė plaukti iš visų jėgų link savo valtės. Žvilgtelėjęs atgal jis pamatė kaip rykllys apsiverčia ant nugaros ir praveria nasrus. Mirtinai išsigandęs jis sušuko: „O Dieve, padėk man!“

Akimirksniu laikas sustingo ir ryški šviesa nusileido iš viršaus. Viskas sustojo. Dievo balsas paklausė: „Tu netikintis. Kodėl tada manęs šaukeisi?“

Ateistas sutriko, tačiau atsakė: „Taip, aš netikiu. O rykllys? Kaip jį priversi patikėti tavimi?“

„Kaip nori“, atsakė Dievas; ir šviesa pakilo į dangų. Vyriškis vėl pajuto, kad gali judėti. Jis atsisuko ir išvydo, kaip rykllys staiga sustoja, užsimerkia, nulenkia galvą ir taria: „Dėkoju, Viešpatie, už tavo duotą maistą“.

Tai praeis...

Klierikas atėjo pas dvasios tėvą ir tarė:

– Man su mąstymo malda prastai. Nesusikaupiu, koją niežti ir nuolat užsnūstu. Tai baisu!

– Tai praeis... – žinančiu balsu atsakė dvasios tėvas.

Po poros savaičių klierikas vėl atėjo pas dvasios tėvą ir tarė:

– Man puikiai sekasi su mąstymo malda. Lengvai susikaupiu, jaučiu ramybę, gyvastį. Tai nuostabu!

– Tai praeis... – žinančiu balsu atsakė dvasios tėvas.

Seminarijos kronika

Kl. Justinas Ambrazas, I kursas

RUGPJŪČIO 31 D. – Jei ne grybai ir ne uogos – dzūkų mergos... Seminaristam ši dainelė netinka dėl dviejų priežasčių: 1) Seminaristai yra vyrai 2) Vos grybai dygt pradėjo – klierikai grįžo į seminariją.

RUGSĖJO 1 D. – Seminaristai dalyvavo šv. Mišiose katedroje minint mokslo metų pradžią. Šv. Mišias aukojo J. E. Gintaras Grušas. Sako, kad daugiausia žmonės meldžiasi, kai ištinka kokia bėda. Tikrai nemažai jaunimo meldėsi...

RUGSĖJO 2 D. – Iškilminga 2014–2015 mokslo metų inauguracija seminarijoje. Šventėm iškilmingas Šv. Mišias, valgėm iškilmingus pietus, net staltiesės ant stalų buvo.

RUGSĖJO 3 D. – Klierikai dalyvavo priminimų konferencijoje: *Kaip gyvensime šiemet?* Visos konferencijos metu klierikų galvose slankiojo vieną mintis: pagyvensim – pamatysim.

RUGSĖJO 4 D. – Seminarijoje vyko susipažinimų vakaras. Po išskirtinio 3 kurso interaktyvaus šou, kurį vedė klier. Justinas Visickas ir jo gražioji nematoma asistentė, susipažinome su naujais pirmakursiais, II k. studentu svečiu br. Artūru, ir nauju propedeutinio kurso vadovu kun. Valentinu Šiuša, dvasios tėvu kun. Sauliu Bužausku.

RUGSĖJO 4 D. – Seminarijos bendruomenė su giesmėmis ir gera nuotaika žingsniavo piligriminiame žygyje iš Rykantų į Trakų Švč. Mergelės Marijos apsilankymo parapijos bažnyčią aplankyti stebuklais pagarsėjusio Marijos paveikslo.

RUGSĖJO 5 D. – Paskaitų pradžia. Geros dienos jau praėjo, studijos jau prasidėjo. Studijuosim, negaišuosim ir jei Dievas duos – nesimuliuosim.

RUGSĖJO 6 D. – Visgi po pirmos savaitės seminarijoje klierikai suprato, kad perėjimas prie euro bus nelengvas, todėl dauguma seminaristų išvyko į Labanorą grybauti.

RUGSĖJO 13 D. – Seminarijoje verda maldingumo kovos. Klierikai suskirstė į dvi dvasingumo partijas. Pirmoji partija dega meile Kristaus Kryžiui, todėl ji dalyvavo Kryžiaus Kelyje, kuris vyko Vilniaus Kalvarijose. Antroji, bet tikrai neprastesnė partija, dega meile Dievo Motinai Marijai ir dalyvavo piligriminiame žygyje „Aušros Vartai – Trakai“.

RUGSĖJO 22 D. – Įvyko tradicinis seminarijos kambarių laiminimas. Kambariuose buvo netradicinė tvarka.

RUGSĖJO 24 D. – Dalis seminaristų dalyvavo susitikime su dėstytojais kun. Dr. Sauliumi Rumšu OP ir kun. Pijumi Eglinu OP dominikonų vienuolyne. Klierikai buvo egzaminuojami kopimu į bažnyčios bokštą susigrumiant su aukščio baime. Buvo patikrintas klierikų mąstymas kritinėse situacijose.

RUGSĖJO 27–28 D. – Įvyko seminaristų susikaupimo dienos Senuose Trakuose.

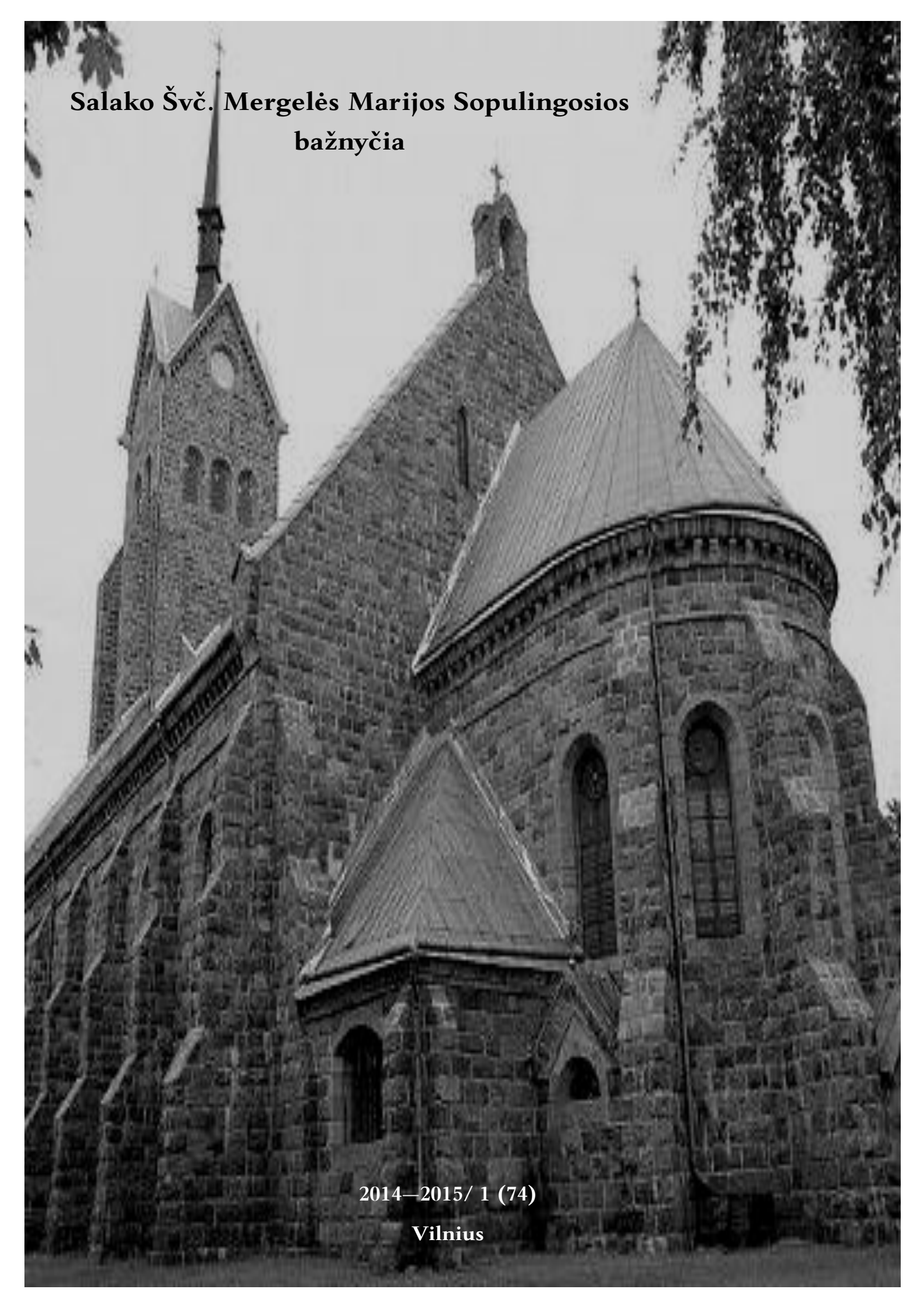
RUGSĖJO 30 D. – Seminaristai dalyvavo šv. Mišiose Vilniaus Šv. Jonų bažnyčioje, kurioms vadovavo Vilniaus arkivyskupas metropolitas J. E. Gintaras Grušas. Po Šv. Mišių įvyko vidinio išgydymo pamaldos, kuriose maldos užtarėjais taip pat buvo klierikai.

SPALIO 05 D. – Seminaristai pasveikino Eminenciją A. J. Bačkį 26 vyskupystės koncekracijos jubiliejaus proga.

SPALIO 07 D. – Mūsų mokslo įstaigoje vyko seminarijos bibliotekos leidžiamos knygos 4 tomo pristatymas.

SPALIO 13 D. – Seminariją aplankė trys 14-osios seminarijos laidos neopresbiteriai, kurie pasidalino savo pirmaisiais kunigystės žingsniais.

SPALIO 15 D. – Seminaristai aplankė „Betaniją“, ne kaimą šalia Jeruzalės, kur gyveno Morta, Marija, Lozorius, bet *Carito* valgyklą Antakalnyje ir bendravo su tos valgyklos lankytojais.

**Salako Švč. Mergelės Marijos Sopulingosios
bažnyčia**

2014—2015/ 1 (74)

Vilnius